

Utbildningsutskottets yttrande

1981/82: 2 y

över den regionalpolitiska forskningen (prop. 1981/82:113)

Till arbetsmarknadsutskottet

Genom beslut den 20 april 1982 har arbetsmarknadsutskottet berett utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1981/82:113 om program för regional utveckling och resurshushållning i de delar som berör utbildningsutskottets verksamhetsområde jämte motionerna 1981/82:321, 1981/82:1342 och 1981/82:2220 (yrkande 4 i denna del).

Propositionen

I proposition 1981/82:113 föreslås riksdagen godkänna att regeringen beslutar om inrättande av ett centrum för samordning av regionalpolitisk forskning m. m. inom Umeå högskoleregion (hemställen 8). I samma proposition bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad chefen för industridepartementet anför om inriktningen av den regionalpolitiska forskningen (hemställen 12).

Motionerna

1981/82:321 av John Andersson m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen uttalar sig för skapandet av ett regionalt utvecklingsinstitut för Norrland och hos regeringen begär förslag härom.

1981/82:1342 av Georg Andersson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande forskning om regional utveckling vid Umeå universitet.

1981/82:2220 av Gösta Bohman m. fl. (m) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas 4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om regional forskning.

Utskottet

I propositionen begär regeringen riksdagens bemyndigande att inrätta ett centrum för samordning av regionalpolitisk forskning m. m. inom Umeå högskoleregion. Huvuduppgiften för den föreslagna centrumbildningen skall enligt förslaget vara att ta initiativ till och samordna tvärvetenskapligt inriktade projekt inom det regionalpolitiska området och sådana forskningsområden som kan vara av betydelse för den regionala utvecklingen,

t. ex. teknisk och naturvetenskaplig forskning. Beträffande centrumbildningens samordnande uppgift bör enligt förslaget särskilt beaktas kopplingen till det forsknings- och utvecklingsarbete kring inlandets glesbygdsproblem som pågår vid högskolan i Östersund och det utvecklingsarbete som bedrivs vid högskolan i Luleå med syfte att stimulera näringslivet i Norrbotten.

I motion 1981/82: 2220 (yrkande 4 i denna del) varnas för ett synsätt som leder till att forskningen regionaliseras. De regionalpolitiska forskningsresurserna i Umeå högskoleregion bör enligt motionärerna samordnas, och ytterst ansvarig för den sålunda samordnade forskningsverksamheten bör vara universitetet i Umeå. Enligt motion 1981/82: 1342, väckt under allmänna motionstiden 1982, bör resurser ställas till förfogande för att vidareutveckla den regionala forskningen med anknytning till Umeå universitet och övriga högskolor inom Umeå högskoleregion. I motion 1981/82: 321, även den väckt under allmänna motionstiden 1982, begärs förslag om ett regionalt utvecklingsinstitut för Norrland.

Utskottet vill med anledning av propositionen och motionsyrkandena anföra följande.

Med regionalpolitisk forskning förstås dels utveckling av kunskapsområden med relevans för regionala frågor – det kan gälla nationalekonomi, kulturgeografi, företagsekonomi, regional ekonomi och förvaltningsforskning – dels forskning kring existerande regionala problem med hjälp av redan vunna kunskaper. Det finns vid regionalpolitisk forskning liksom vid annan forskning en växelverkan mellan kunskapsutveckling, problemval och problemlösning.

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att den föreslagna centrumbildningens lokalisering till Umeå högskoleregion är motiverad med hänsyn till de regionala problemens omfattning och karaktär i norra Norrland. Samtidigt vill utskottet crinra om att regionala problem förekommer inte bara i landets fyra nordligaste län. Sålunda ingår delar av inte mindre än 16 län i stödområde enligt nu gällande stödområdesindelning. Vidare ligger 76 av de sammanlagt 118 kommuner, som ingår i stödområde, utanför de fyra län som omfattas av Umeå högskoleregion.

Genom inrättandet av den föreslagna centrumbildningen i Umeå skapas, såsom utskottet ser det, förutsättningar för en samordnad och effektiv regional forskningsverksamhet med för landet unika resurser. Utskottet har förståelse för att dessa resurser i stor utsträckning inriktas på att klarlägga och lösa de stora och delvis speciella problem som finns i norra Norrland. Samtidigt vill utskottet, med hänvisning till vad som nyss nämnts om de regionala problemens geografiska utbredning, framhålla betydelsen av att centrumbildningens resurser kommer också landet i övrigt till del. Centrumbildningens verksamhet får inte vara en angelägenhet enbart för Umeå högskoleregion. Utskottet vill slutligen stryka under kravet på att den regionalpolitiska forskningen håller hög vetenskaplig kvalitet.

Med hänvisning till det anförda och till att den föreslagna centrumbildningens styrelse skall förordnas av styrelsen för universitetet i Umeå, föreslår utskottet att motion 1981/82:2220 yrkande 4 i denna del avstyrks och att förslaget om inrättande av ett centrum för samordning av regionalpolitisk forskning m. m. inom Umeå högskoleregion tillstyrks. Därmed tillgodoses i allt väsentligt yrkandet i motion 1981/82:321, varför även denna motion föreslås bli avstyrt.

Med anledning av vad som anförts i motion 1981/82:1342 om resurser till regionalpolitisk forskning vill utskottet erinra om att de medel som i budgetpropositionen föreslås till expertgruppen för forskning om regional utbildning (ERU) endast utgör en liten del av det totala stödet till den regionalpolitiska forskningen i landet. Vad gäller motionärernas krav på en ökad koncentration av resurserna till Umeå högskoleregion kan erinras om att forskningen inom den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet redan nu i stor utsträckning är inriktad på regionala problem. Sedan år 1979 finns där också en professur i regional ekonomi. och i årets budgetproposition (bilaga 12) föreslås att en tjänst som professor i förvaltningsforskning med regional inriktning inrättas vid samma universitet under anslaget Samhällsvetenskapliga fakulteterna, vilket anslag utskottet behandlar i ett senare betänkande. Vidare kan erinras om att resurserna vid högskolan i Luleå i stor utsträckning utnyttjas för utvecklingen av regionens näringsliv. Härtill kan läggas att chefen för industridepartementet i proposition 1981/82:113 (s. 163) föreslår att medel för särskilda sysselsättningsfrämjande åtgärder i Norrbottens län anvisas för en förstärkning av forskningsverksamheten vid högskolan i Luleå. Sammantaget har därmed lagts en god grund för utveckling av en kraftfull regionalpolitisk forskning vid universitetet i Umeå i samverkan med övriga högskoleenheter i regionen. Några ytterligare åtgärder bör därför inte nu vidtas. Utskottet föreslår att motion 1981/82:1342 avstyrks.

Vad som i proposition 1981/82:113 anføres om inriktningen av den regionalpolitiska forskningen föranleder inte något ytterligare uttalande från utbildningsutskottets sida.

Stockholm den 29 april 1982

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Hans Nyhage (m), Jörgen Ullenhag (fp), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Sven Johansson (—), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Lena Hjelm-Wallén (s), Kerstin Göthberg (c), Ylva Annerstedt (fp), Torsten Karlsson (s), Iris Mårtensson (s) och Gunhild Bolander (c).

